

Utbildningsinspektion i Måsarpskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Måsarpskolan den 5 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Måsarpskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Måsarpskolan intervjuades rektorn, representanter för pedagoger, elevvårdspersonal, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan

Måsarpskolan	Antal elever
Förskoleklass	29
Grundskola	124

Källa: Skolans uppgifter

Måsarpskolan är en F–6 skola med ca 150 elever, belägen i den södra delen av Jönköpings kommun. Antalet elever har minskat kraftigt under ett antal år, men förväntas vara stabilt under de närmaste åren. Efter årskurs 6 fortsätter majoriteten av eleverna sin skolgång på Flahultsskolan.

Förskoleklassen och årskurs 1 är åldersintegrerade i två spår. I övrigt är undervisningsgrupperna åldershomogena, med en klass för varje årskurs. Skolan består av två olika byggnader, varav en har tjänat som skola sedan 1896 och i denna återfinns nu årskurserna 2 och 3. En annan byggnad tillkom 1977 och huserar årskurserna 4–6 samt förskoleklassen och årskurs 1, de senare i en tillbyggnad från 2004. Skolans personal är organiserad i fyra arbetslag, varav ett arbetslag för förskoleklassen och årskurs 1, ett för årskurserna 2–3 respektive 4–6 samt ett arbetslag med servicefunktioner.

I rektorsområdet ingår även förskoleverksamhet och fritidsverksamhet. Denna verksamhet granskas på en kommunövergripande nivå och bedömningarna redovisas i en separat rapport.

Helhetsbedömning

Inspektörernas bedömning är att Månsarpsskolan erbjuder barn och elever en stimulerande pedagogisk miljö. Skolan präglas av ett positivt och kreativt arbetsklimat, enligt intervjuer med personal, elever och föräldrar, och en strävan att väcka och tillvarata elevernas nyfikenhet och lust att lära. Undervisningen är varierad, ger utrymme för olika kunskapsformer och goda förutsättningar för en bredd i elevernas kunskapsutveckling. I syfte att skapa helhet och sammanhang i elevernas lärande bedrivs undervisningen ofta tematiskt och ämnesövergripande. Det tematiska arbetet tar som regel sin utgångspunkt i elevernas erfarenheter och frågor och eleverna ges möjlighet att delta i såväl planering som utvärdering av undervisningen. I den övriga undervisningen kan dock elevernas möjligheter till inflytande utvecklas ytterligare, så att en progression framträder i förhållande till elevernas ålder och mognad.

På Månsarpsskolan anpassar lärarna undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Elever som utvecklas snabbt får relevanta utmaningar och elever som har svårigheter i skolarbetet får särskilt stöd. Aktiva stödinsatser ges av såväl klasslärare, speciallärare som specialpedagog. De senare används emellertid endast för undervisning enskilt eller i mindre grupp i ämnena engelska, matematik och svenska. Inspektörerna vill påpeka att elevernas behov av specialpedagogiskt stöd i andra ämnen och lärarnas behov av specialpedagogisk handledning kan förtjäna större uppmärksamhet.

Månsarpsskolan är sammantaget en väl fungerande och utvecklingsinriktad skola. Personalen på Månsarpsskolan följer regelbundet upp och utvärderar verksamheten på olika sätt. Diskussioner förs ständigt om den pedagogiska verksamheten och olika processkvaliteter, utvecklingsidéer prövas och ett kontinuerligt utvecklingsarbete bedrivs. Det som saknas är en bredare medverkan i utvecklingsarbetet från elevernas och vårdnadshavares sida, liksom en tydlig utgångspunkt i uppnådda resultat i förhållande till nationella mål för utbildningen. Det gäller inte minst uppnådda kunskapsresultat i förhållande till kursplanemålen i årskurs 5, då underlag för en samlad bild för närvarande saknas. En tydligare mål- och resultatstyrning av verksamheten och ett mer systematiskt kvalitetsarbete behöver följaktligen utvecklas. För detta bör i synnerhet rektorn ta ett distinkt ansvar.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan följer inte upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen (avsnitt 2.7 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare har inte givits möjlighet att medverka vid utarbetandet av skolans arbetsplan eller kvalitetsredovisning (2 kap. 23 § grundskoleförordningen, 4 § förordningen om kvalitetsredovisning).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolan anordnar inte undervisning i svenska som andraspråk så att det motsvarar kraven i förordningen och kursplanen för ämnet (2 kap. 15 – 16 §§ grundskoleförordningen och grundskolans kursplan för svenska som andraspråk).
- Eleverna erbjuds inte språkval i enlighet med grundskoleförordningen (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).
- Elevens val erbjuds inte enlighet med grundskoleförordningen (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte i alla delar avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kvaliteten i de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas så att individuella mål relateras till läroplansövergripande mål eller kursplanemål.
- Skolan bör eftersträva att i större utsträckning ta tillvara personalens ämneskompetens för undervisningen.
- Kvaliteten på skolans arbetsplan bör utvecklas så att den kan fungera som ett aktivt styrdokument för verksamheten.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Skolans sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att 84–95 procent av eleverna nådde målen i engelska, matematik och svenska år 2007. Året innan nådde 94–97 procent av eleverna målen. Skolan följer även upp elevernas läsutveckling i årskurs 3 och år 2007 nådde 90 procent av eleverna eftersträvad nivå (LUS 15). År 2006 gällde det 100 procent av eleverna. För övriga ämnen saknas underlag för en samlad bild av elevernas måluppfyllelse. Den uppgift som finns i skolans kvalitetsredovisning om andelen elever som nått målen i samtliga ämnen saknar därmed substans.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,

- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtidsytande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

I Månsarpsskolan följer lärarna regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling på individnivå genom observationer, bedömningar av elevernas arbeten, diagnostiska tester och prov och genom samtal med eleverna. Ett urval av elevernas arbeten samlas dessutom i en portfolio som används för gemensamma reflektioner mellan lärare och elever kring kunskapsutvecklingen. Väl förberedda utvecklingssamtal genomförs och individuella utvecklingsplaner upprättas för samtliga elever.

Lärarna på Månsarpsskolan för regelbundet diskussioner och utbyter erfarenheter om den pedagogiska verksamheten. Lärarna reflekterar följaktligen ständigt över sina undervisningsmål och metoder men det bör enligt inspektörernas bedömning ske mer systematiskt i förhållande till styrdokumentens krav. Behov av utveckling finns i följande avseenden:

Uppföljning av alla ämnen

Lärarna ska enligt läroplanen följa elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav i samtliga ämnen. Av intervjuer och dokumentation framgår att lärarna i Månsarpsskolan genomför en målrelaterad uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i engelska, matematik och svenska. Däremot brister kunskapsuppföljningen i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan måste följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som krävs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

På Månsarpsskolan upprättas individuella utvecklingsplaner med framtidsytande mål för alla elever i samband med utvecklingssamtalen och under dialog mellan lärare, elev och vårdnadshavare. Eleverna visade i intervjuerna att de var medvetna om uppställda mål och det framkom att eleverna regelbundet gavs utrymme för att under skoltid arbeta med behövliga moment i syfte att nå målen. De planer inspektörerna tog del av innehöll dock genomgående mål som antingen var beteenderelaterade eller var relaterade till ämnena engelska, matematik eller svenska. Den ämnes-

mässiga begränsningen kan bero på den bristande uppföljning av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen som berördes ovan, något lärarna följaktligen bör vara uppmärksamma på. I de flesta fall saknade dessutom individuellt uppställda mål en anknytning till läroplans- eller kursplanemål. Enligt inspektörernas bedömning bör kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna utvecklas i detta avseende.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Bedömning av området:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vid inspektionen har inte framkommit annat än att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper där hänsyn tas till olika uttryck för kunskap. Vidare använder lärarna de nationella ämnesproven för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Som framgår av avsnitt 1.2 behöver dock lärarna utveckla sina bedömningar så att de i alla ämnen utgår från kursplanemålen på ett tydligare sätt.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,

- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Personalen visar på en medvetenhet om strävansmålen betydelse och lektionsbesöken vittnar om att de tydligt präglar undervisningens inriktning. Undervisningen är varierad och tematiska inslag förekommer regelbundet. Det ämnesövergripande arbetet präglas av undersökande och upplevelsebaserade arbetssätt, där eleverna arbetar både självständigt och i åldersblandade grupper och med såväl informationsteknik som med estetiska uttrycksformer som drama, bild och form. Barnen i förskoleklassen deltar också i det tematiska arbetet och verksamheten i förskoleklassen ger även i övrigt en mycket god grund för elevernas fortsatta skolgång. Sammantaget är inspektörernas bedömning att Månsarpsskolan erbjuder barn och elever en stimulerande pedagogisk verksamhet som är allsidig och saklig och som ger utrymme för en mångsidig kunskapsutveckling.

Intervjuer och iakttagelser visar att lärarna har ett demokratiskt förhållningssätt gentemot eleverna. Eleverna ges möjligheter till inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer, synnerhet i det tematiska arbetet. Inspektörerna kunde iaktta utmärkta exempel på detta redan i förskoleklassen och årskurs 1. Månsarpsskolan har därtill väl fungerande elevråd, klassråd och biblioteksråd där eleverna kan utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Dessa forum borde dock i större utsträckning kunna nyttjas för medverkan i skolans arbete med olika kartläggningar och planer, inte minst där skolförfattningarna ställer krav på elevmedverkan.

Inom Måsarps rektorsenhet finns en väl fungerande samverkan mellan förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Samverkan finns även med mottagande skola, liksom med närsamhälle och arbetsliv. Skolan erbjuder praktisk arbetslivsorientering redan i årskurs 5.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,

8 (15)

- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna gör utifrån intervjuer och iakttagelser bedömningen att lärarna på Månsarpsskolan överlag förverkligar läroplanens intentioner om att anpassa undervisningen till varje elevs behov och förutsättningar. Lärarna varierar arbetssätt och arbetsformer, delar upp eleverna i mindre grupper för att möjliggöra mer individuellt stöd, använder sig av differentierat arbetsmaterial, ger eleverna möjligheter att arbeta i olika takt och försöker ge utmaningar till elever som bedöms klara mer avancerade uppgifter. Elever i behov av stöd erbjuds från årskurs 2 även läxhjälp efter skoltid vid några tillfällen varje vecka.

Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner för att identifiera stödbehov och vidtar åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som riskerar att inte nå målen och de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del är av god kvalitet. Programmen uppmärksammar såväl elevernas styrkor som svagheter, anger konkreta mål och åtgärder liksom en tydlig ansvarsfördelning. Enligt intervjuer med elevvårdsteamet finns rutiner för regelbunden uppföljning och utvärdering, då åtgärdernas effekter prövas och nya vägar kan sökas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,

- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna kan utifrån intervjuer och besök i verksamheten konstatera att skolan kännetecknas av ett positivt arbetsklimat, med engagerade lärare och elever och påfallande god arbetsro. I såväl föräldra- som elevintervjuer framkom också att Månsarpsskolan upplevs som en trygg och trivsamt miljö, att relationerna mellan elever och mellan vuxna och elever är goda överlag och att skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Personalen har utvecklat ett gemensamt förhållningssätt och agerar snabbt och resolut vid eventuella brott mot skolans normer. Månsarpsskolan har ordningsregler som är kända av eleverna och deras föräldrar. Ordningsreglerna följs upp och revideras med lärarna och fastställs därefter tillsammans med föräldra-representanter i lokala styrelsen inför varje nytt läsår.

Ett arbete har samtidigt påbörjats på Månsarpsskolan för att utveckla värdegrunds-arbetet ytterligare och bland annat involvera eleverna mer i framtagandet av skolans planer inom detta område. Inspektörerna bedömer att behov av utveckling finns i följande avseende:

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska planen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Månsarpsskolans likabehandlingsplan återger en vision, mål för och allmänna inslag i den förebyggande verksamheten, rutiner för informationsspridning liksom ansvarsfördelning vid eventuella händelser. Inspektörerna kan konstatera att planen är känd bland personal och elever och till stor del utgör ett ”levande dokument” som återspeglas i verksamheten. Planen vilar emellertid inte på en aktuell kartläggning av risker eller kritiska områden i verksamheten och den saknar konkreta åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året i förhållande till dessa. De förebyggande insatser som nämns i planen är alltför allmänt hållna och av mer organisatorisk än innehållslig karaktär. Dessutom har eleverna inte givits möjlighet att delta i planens

upprättande eller i samband med uppföljning och utvärdering av planen. Månsarpsskolan måste följaktligen utveckla likabehandlingsplanen och arbetet med denna i nämnda avseenden.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektorns och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Månsarpsskolan tar emot elever enligt bestämmelserna. För att säkerställa att eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden genomfördes en översyn inför läsåret 2006/2007, i samband med kompletterande mål om minst 30 minuters fysisk aktivitet per dag. Översynen ledde till en viss utökning av undervisningstiden i grundskolan. Verksamheten i förskoleklassen omfattar mer än 15 timmar än vecka. Lokalerna är inbjudande och funktionella och eleverna har tillgång till de läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Datortillgången är god, en särskild IT-pedagog finns och eleverna får lära sig att använda informationsteknik som ett verktyg för kunskapssökande, liksom för presentationer och redovisningar. För att uppfylla kraven på en likvärdig utbildning måste dock följande ses över:

Garanterad undervisningstid

Av grundskoleförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas om det behövs, för elever med ett annat modersmål än svenska. Undervisningen ska anordnas i stället för undervisning i svenska och ska följa kursplanen för ämnet. På Måsarpskolan får elever som bedöms ha behov av ämnet svenska som andraspråk stödundervisning vid något eller några tillfällen i veckan. Undervisningen i svenska som andraspråk ges således som ett komplement till undervisningen i svenska och betraktas inte av skolan som ett eget ämne som ska anordnas i stället för ämnet svenska. Stödundervisningen bedrivs dessutom av en lärare som saknar utbildning i ämnet. Skolan måste utreda om eleverna verkligen har behov av undervisning i svenska som andraspråk och om så är fallet anordna undervisning i överensstämmelse med kraven i grundskoleförordningen och kursplanen för ämnet.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska eller tyska. Som alternativ till detta språkval ska erbjudas det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i detta ämne, svenska för elever som i övrigt får undervisning i detta ämne, engelska eller teckenspråk. Det senare gäller om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det och minst fem elever väljer aktuellt alternativ.

På Måsarpskolan erbjuds eleverna i årskurs 6 möjlighet att läsa franska, spanska eller tyska och undervisningen bedrivs av lärarna på Flahultsskolan. Som en grund för elevernas språkval erbjuds så kallade prova-på veckor i alla de tre språken i årskurs 6. Som ett alternativ till nämnda språkval erbjuds undervisning i engelska, något som lärarna på Måsarpskolan ansvarar för. Inspektörerna bedömer att Måsarpskolan i samarbete med mottagande skola måste informera elever och vårdnadshavare om samtliga alternativ och erbjuda undervisning om minst fem elever väljer alternativet.

Enligt grundskoleförordningen är syftet med elevens val att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i kursplanerna. Styrelsen för utbildningen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

På Måsarpskolan har eleverna i årskurserna 3–6 tidigare givits möjlighet att välja breddning och fördjupning i olika ämnen som elevens val. Under innevarande läsår har detta inslag ersatts med så kallat eget planerat arbete, under två timmar per vecka. Tiden används av eleverna i huvudsak till att avsluta arbetsuppgifter inom veckans beting eller att arbeta med en av läraren föreslagen uppgift. Även om läraren kan erbjuda olika alternativ uppfyller inte detta inslag som helhet syftet med elevens val enligt grundskoleförordningen.

Avgifter

Enligt skollagen ska utbildningen i förskoleklassen och grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och

andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Rektorn uppger att skolan i detta avseende följer riktlinjerna från Jönköpings kommun, nämligen att enskilda avgifter för studiebesök etc. inte får överskrida 80 kr per tillfälle och att sådana avgifter får tas ut några gånger per läsår. Måsarpskolors lokala styrelse har tolkat några gånger som högst tre gånger per läsår. Enligt föräldrarna har detta fått till följd att klassföräldrarna vid föräldramöten regelmässigt samlar in 240 kr per läsår och elev. Insamlade medel används sedan till en skolresa. Föräldrarna uppger att det är en frivillig avgift men som regel betalar ändå alla föräldrar in denna. I övrigt tar skolan enligt rektorn inte ut några avgifter. Enligt Skolverkets bedömning är dock en schablonmässig avgift som regelbundet tas ut, oavsett frivillighet, inte att betrakta som en obetydlig kostnad vid enstaka tillfällen. Inspektörerna bedömer därför att utbildningen vid Måsarpskolan inte i alla delar är avgiftsfri.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektorn genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver, nödvändiga insikter i styrdokumentet och får kontinuerligt kompetensutveckling i förhållande till verksamhetens behov. Rektorn har förskolläraryrket, mångårig erfarenhet av pedagogiskt ledarskap och genomgått olika ledarskapsutbildningar, dock inte den statliga rektorsutbildningen. Behov av utveckling finns i följande avseende:

Personalens utbildning

Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till

eleverna.

På Månsarpsskolan finns lärare med utbildningsinriktning såväl mot svenska och samhällsorienterande ämnen som mot matematik och naturorienterande ämnen. Till följd av att lärarna huvudsakligen arbetar som klasslärare utnyttjas emellertid deras specifika kompetens i begränsad utsträckning. Skolan bör enligt inspektörernas bedömning eftersträva att i större utsträckning ta tillvara personalens ämneskompetens.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Av intervjuerna framgår att rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet, i samverkan med personalen tar ansvar för verksamhetens utveckling och fattar beslut enligt bestämmelserna. Behov av utveckling finns dock i följande avseenden:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Som framgår av avsnitt 1.2 följs inte elevernas kunskapsutveckling upp i samtliga ämnen. Det medför att skolan inte heller har en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen för årskurs 5. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 måste förbättras.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,

14 (15)

- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Av intervjuerna framgår att personalen på Månsarpsskolan ständigt för diskussioner om den pedagogiska verksamheten, att utvecklingsidéer prövas, att uppföljning och utvärdering sker och att ett kontinuerligt utvecklingsarbete bedrivs. Det som saknas är emellertid en bredare medverkan i utvecklingsarbetet och en tydlig utgångspunkt i uppnådda resultat i förhållande till nationella mål för utbildningen. Behov av utveckling finns därför i följande avseenden:

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt grundskoleförordningen ska varje skola ha en arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Månsarpsskolan har en arbetsplan men denna har inte utarbetats under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Möjligheter för detta måste följaktligen skapas i samband med den årliga utvärdering som förordningen likaså ställer krav på.

Månsarpsskolans arbetsplan utgör, utöver kommunalt prioriterade målområden, utgångspunkten för den utvärdering av verksamheten som arbetslagen genomför varje termin. Utvärderingen begränsas dock av att arbetsplanen i mindre utsträckning anger *hur* de nationella målen ska nås, i synnerhet vad avser kunskapsuppdraget. De dokument som inspektörerna har tagit del av visar också att utvärderingen i begränsad utsträckning leder till en revidering av arbetsplanen, som möjligen skulle vara behövlig utifrån en analys av resultaten i förhållande till nationella mål. Kvaliteten på skolans arbetsplan bör följaktligen utvecklas så att den kan fungera som ett aktivt styrdokument för verksamheten.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas och likaså en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. Förutom en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats ska kvalitetsredovisningen även innehålla en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska utar-

betas under medverkan av lärare, övrig personal och elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Månsarpsskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2006/07 har en tydlig koppling till skolans arbetsplan och ger en beskrivning av genomförd verksamhet, rubrikmässigt i enlighet med förordningen. Den innehåller dessutom en summarisk bedömning av måluppfyllelse utifrån kommunens prioriterade mål, nyckeltal och utifrån dessa skolans pedagogiska resultat. Utöver beskrivningar av verksamheten och genomförda aktiviteter, saknas emellertid analyser av hur uppnådda resultat överensstämmer med nationella mål. Varför föreslagna åtgärder - som i första hand handlar om fortsatt arbete i enlighet med arbetsplanen - är nödvändiga för ökad måluppfyllelse framgår följaktligen inte.

Enligt inspektörernas bedömning uppfyller inte skolans kvalitetsredovisning förordningens krav. Redovisningen och analysen av kunskapsresultaten måste omfatta fler ämnen än engelska, matematik och svenska. De utvecklingsåtgärder som föreslås bör likaså ha en tydligare koppling till konstaterade brister i skolans måluppfyllelse. Dessutom måste elever vara delaktiga och vårdnadshavare ges möjlighet att delta vid upprättandet av kvalitetsredovisningen.

2008-06-11 Lund

Birgitta Henecke

Helena Olivestam-Torold